

Koersdocument 2023-2027

Nederlandse Vereniging voor Raadsleden

Vastgesteld Utrecht, Algemeen Bestuur, 10 december 2022

Algemeen

De doelstelling van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden is een sterke raad die ertoe doet! Raadsleden individueel en collectief ondersteunen zodat de raad sterk en krachtig in positie komt en ook in de praktijk de rol als hoogste bestuursorgaan vervult in de lokale democratie.

- De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden kiest daarvoor als leuze en doelstelling voor de periode 2023-2027: Een sterke raad die ertoe doet!

Analyse en context

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden stelt vast dat de rol en de positie van raad en raadsleden onder druk staat. Het overgrote deel van de raadsleden is van mening dat de raad in de praktijk niet het meest invloedrijke orgaan in de gemeente is, ook al is de raad formeel wel het hoogste bestuursorgaan.

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden heeft daarbij de volgende trends gesignaleerd:

- De speelruimte voor de gemeenteraad wordt beperkt, omdat steeds meer zaken op regionaal niveau in zogeheten maatschappelijke opgaven worden bepaald;
- Tijdens de coronapandemie, maar ook op het thema asielzoekersopvang, lijkt een beperkte groep van burgemeesters (het Veiligheidsberaad) de dienst uit te maken, ten koste van de rol en positie van de gemeente en gemeenteraad;
- Raadsleden vinden dat de macht en invloed van college en ambtenaren te groot is;
- De omgangsvormen in de gemeenteraad staan onder druk door differentiatie en polarisatie; de ruimte voor respect voor de opvattingen van minderheden neemt af;
- Raadsleden zijn meer tijd kwijt aan vergaderen in gemeente- of stadhuis dan hen lief is, ten koste van hun rol in de samenleving en op straat;
- Raadsleden worstelen met de vraag of het raadswerk mogelijk is en blijft naast een gewone baan;
- Agressie en intimidatie jegens raadsleden neemt toe; de aangiftebereidheid van raadsleden blijft achter en nog altijd is een grote groep raadsleden van mening dat agressie en intimidatie er nu eenmaal bij hoort;
- De decentralisatie van taken heeft door de bijkomende monitoring de ruimte voor de raad om de koers te bepalen beperkt;
- Van raadsleden wordt verwacht dat zij veel kennis hebben, over de juiste competenties en vaardigheden beschikken om hun rol te vervullen en qua houding & gedrag individueel en gezamenlijk een voorbeeldfunctie vervullen als gemeenteraad;
- De ondersteuning van raad en raadsleden blijft budgettair achter, verschilt per gemeente en de invulling hiervan is onderwerp van discussie.
- Raadsleden worden overspoeld met informatie.

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden constateert daarbij verder dat:

- De vereniging is er voor alle raadsleden en commissieleden;
- De vereniging behartigt de belangen van de leden, is dienstbaar naar de leden en richt zijn organisatie in op de ondersteuning van raad en raadsleden;
- De vereniging organiseert activiteiten om de toerusting en deskundigheidsbevordering van raadsleden te vergroten en om het bewustzijn over de rol en positie van raad en raadsleden in de lokale democratie te versterken;
- De doelen en activiteiten van de vereniging staan niet bij alle leden scherp op het netvlies;
- De vereniging is zelfstandig en draait op de inkomsten van contributies en subsidies; de afhankelijkheid van subsidies beïnvloedt de bedrijfsvoering van de vereniging;
- De vereniging voert een sober financieel beleid en heeft inmiddels een redelijk financieel fundament gerealiseerd;

Belangenbehartiging is voor de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden het belangrijkste thema om ten dienste van raadsleden, individueel, en voor de gemeenteraad als geheel te streven naar een sterkere en krachtiger rol en positie van de gemeenteraad en van raadsleden.

- De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden wil in het kader van belangenbehartiging zichtbaar zijn, draagvlak organiseren en opkomen voor de eigen achterban, de leden van de vereniging.
- De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden zet zich daarom in voor het behartigen van de belangen van raadsleden en gemeenteraden aan de overlegtafels in Den Haag en elders, in het bijzonder bij het ministerie van Binnenlandse Zaken, het parlement en bij de VNG.

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden investeert in de zogeheten Ombudsfunctie van de vereniging die erop is gericht om vragen van raadsleden zo snel en adequaat mogelijk, vanuit het perspectief van een sterke raad die ertoe doet, te beantwoorden.

Speerpunten in de Belangenbehartigingsagenda zijn in de periode 2023-2027:

- Modernisering van de vervangings- en verlofregeling;
- Aantrekkelijkheid van het raadslidmaatschap;
- Het vraagstuk van lekenbestuur versus fulltimeraadslidmaatschap
- Vergoeding voor raadsleden zodanig dat deze voor alle raadsleden het mogelijk maakt om overdag te vergaderen, ook in kleine gemeenten;
- Versterken van de rechts- en rolpositie van commissieleden (burgerleden of een van de andere bijna veertig termen zoals steunfractielid, fractievertegenwoordiger, etc.), waaronder de passende vergoeding voor commissieleden;
- Realiseren van het gebruik van 1 profiel van de griffier zodat deze op voet van gelijkwaardigheid in de driehoek de belangen van de gemeenteraad kan vertegenwoordigen;

- Voldoende budgettaire ondersteuning voor onderzoek, opleiding, ondersteuning van en door de raad en raadsleden die past bij de raad als hoogste bestuursorgaan;
- Raadslid & integriteit (maatschappelijke functies, verboden handelingen).

Aandachtspunten in de Belangenbehartigingsagenda 2023-2027 zijn:

- De vergoeding van raadsleden dient gekoppeld te worden aan de regeling voor wethouders;
- Opzetten van een lobby naar werkgevers en werknemers om aandacht te vragen voor positie van raadsleden in cao's;
- Balans tussen wat nodig is aan wensen op burgerparticipatie en de rol van de raad als vertegenwoordiger van alle inwoners.

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden werkt aan zichtbaarheid en komt op voor raadsleden door de uitvoering van werkzaamheden en activiteiten in een aantal agenda's: de Democratieagenda, de Opleidings- en Toerustingagenda en de Onderzoekagenda.

Democratieagenda

Doel van de democratieagenda: het versterken van de rol en de positie van de raad (gezag, macht en tegenmacht) en de aantrekkelijkheid van het raadslidmaatschap vergroten, en duurzaam maken (meer diversiteit en inclusiviteit stimuleren) als ook weerbaarheid van raadsleden vergroten. De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden heeft daarom als doelstelling geformuleerd: een sterke raad doet ertoe!

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden streeft er naar de drie algemene Raadstegels en de zes specifieke Raadstegels (zie: [Hoe word ik een sterke raad? | Nederlandse Vereniging voor Raadsleden](#)) in de periode 2023-2027 verder te ontwikkelen om zo een strategisch en praktisch antwoord te geven hoe raadsleden tot een sterke raad kunnen komen.

Speerpunten in de Democratieagenda voor de periode 2023-2027:

- Het gezag van de gemeenteraad versterken;
- De discussie over macht en tegenmacht in de gemeenteraad voeren;
- De aantrekkelijkheid van het raadswerk vergroten door aandacht te geven aan het belang van representatie, diversiteit en inclusiviteit. De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden realiseert zich daarbij dat politieke partijen verantwoordelijk zijn voor de rekrutering van raadsleden.
- De drie algemene en zes specifieke onderwerpen die als Raadstegels zijn benoemd om tot een sterke raad te komen verder door ontwikkelen en met name daarbij oog te hebben voor de hoe-vraag: hoe kan een raadslid op deze onderwerpen zijn rol en daarmee de rol van de raad versterken?
- De weerbaarheid van raadsleden vergroten, met name gericht op het doel dat agressie en intimidatie van raadsleden niet bij het raadswerk hoort, vanuit de gedachte dat elk raadslid zich vrij moet voelen om in

het democratische debat zonder last (dus geen agressie of intimidatie op hem/haarzelf of familiekring) en ruggenspraak een bijdrage te leveren aan het democratische debat. De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden is daarom een gepassioneerde partner in het project Ondersteuningsteam Netwerk Weerbaar Bestuur.

- Aandacht voor de ontwikkelingen op het gebied van burgerparticipatie, gericht op een effectieve combinatie van participatieve en representatieve democratie.

Opleidings- en toerustingsagenda

Het doel van de opleidings- en toerustingsagenda van de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden is: deskundigheidsbevordering en toerusting van raadsleden vergroten, op drie terreinen: kennis, competenties & vaardigheden, houding & gedrag.

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden is geen opleider, maar ziet voor zichzelf de rol van facilitator die raadsleden zo goed als mogelijk probeert te helpen zodat zij ook zo goed mogelijk van elkaar leren.

De basis voor de Opleidings- en Toerustingsagenda vormt het Opleidingsprogramma dat in 2018 is gepresenteerd. De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden stelt zich tot doel dit Opleidingsprogramma in de periode 2023-2027 te actualiseren en verder door te ontwikkelen, met name om het interactief (online en fysiek) leren door raadsleden zelf te bevorderen. Fysiek leren heeft daarbij de voorkeur vanwege de voordelen voor het netwerken en verbinden van raadsleden uit diverse gemeenten. Doelstelling van het Opleidings- en Toerustingsagenda is het van elkaar leren door raadsleden te stimuleren, door het opnemen in het programma van terugkomsessies, of herhaalprogramma's waarin besproken wordt hoe en op welke raadsleden werkzaamheden hebben uitgevoerd en hoe zij daar een vervolg aan willen geven.

Speerpunten in de Opleidings- en Toerustingsagenda:

- Er wordt jaarlijks een activiteitenplan met overzicht van fysieke en online bijeenkomsten gemaakt, zowel algemeen (rol en positie van de raad) als specifieke thema's. Daarbij is in ieder geval ook elk jaar een kennismakingsbijeenkomst voor nieuwe raadsleden opgenomen in het programma.

- De digitale leeromgeving helpt raadsleden in het kader van 24/7 beschikbare ondersteuning voor het raadswerk; de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden stimuleert en bevordert het gebruik van de leeromgeving, ook door het aanvullen van nieuwe modules die voorzien in de vragen van raadsleden;
- Het gebruik van de competentiescan stimuleren zodat raadsleden zichzelf ontwikkelen;
- Het streven naar een vorm van waarderingscertificaat aan het einde van de raadsperiode.
- In de ondersteunende communicatie aandacht voor leren en ontwikkelen, door het uitbrengen van een Opleidingengids en door frequente nieuwsbrieven over leeromgeving en competentiescan.

De Onderzoeksagenda

Het doel van de Onderzoeksagenda is tweeledig. Ten eerste biedt het de gelegenheid om inzicht te krijgen in de mening en ervaringen van raadsleden. Ten tweede kan onderzoek helpen om thema's en onderwerpen te agenderen die van belang zijn in de Belangenbehartigingsagenda, Democratieagenda en de Opleidings- en Toerustingsagenda.

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden voert onderzoeken uit, zelfstandig en met (media-)partners, met als oogmerk dat deze een bijdrage leveren aan het versterken van de rol en de positie van de raad.

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden maakt daarom een meerjarige onderzoeksplanning voor de periode 2023-2027 die jaarlijks kan worden aangevuld en bijgesteld.

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden voert in ieder geval elke twee jaar een waarderingsonderzoek uit om zo te bevragen aan de eigen leden en aan alle raadsleden hoe zij oordelen over de dienstverlening van de vereniging.

De Verenigingsagenda

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden heeft als vereniging tot doel om een grote, sterke vereniging te zijn om zo een zo invloedrijke positie als belangenbehartiger in Den Haag te kunnen vervullen.

- De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden streeft naar het vergroten van het ledental en mikt in de periode 2023-2027 op het realiseren van een ledental dat driekwart van de raadsleden omvat.

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden maakt voor de periode 2023-2027 een Ledenplan waarin zowel aandacht is voor ledenwerving als ledenbehoud.

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden streeft ernaar om in 2023 een nieuwe website te lanceren vanuit het doel dat de vereniging zijn communicatie eigentijds en met moderne middelen wil uitvoeren ten behoeve van de leden.

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden streeft naar samenwerking, in het bijzonder met de andere beroeps- en belangenverenigingen met specifieke aandacht voor de Vereniging van Griffiers.

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden heeft een zelfstandig werkgeverschap en beschikt over een eigen professioneel bureau. De vereniging streeft er naar het werkgeverschap in te richten naar de eisen van modern werkgeverschap.

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden streeft er naar de afhankelijkheid van subsidies zoveel als mogelijk te beperken.

De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden voert een sober financieel beleid vanuit de gedachte dat er een solide organisatie beschikbaar dient te zijn voor de (raads)leden. De Nederlandse Vereniging voor Raadsleden doet dat vanuit de gedachte dat de vereniging zichzelf professioneel wil organiseren en dat soberheid beter dan luxe past bij een vereniging die opkomt voor volksvertegenwoordigers.

Wijze van vaststelling

Het Algemeen Bestuur dat is gekozen in de Algemene Ledenvergadering van 11 juni 2022 te Utrecht heeft op basis van het koersdocument van het vorige bestuur dit nieuwe Koersdocument voor de periode 2023-2027 vastgesteld. Het Algemeen Bestuur heeft in zijn vergaderingen van 1 oktober 2022 en 10 december 2022 de inhoud van het Koersdocument besproken en vastgesteld. Dit nieuwe Koersdocument wordt ter kennisname aan de Algemene Ledenvergadering van juni 2023 aangeboden.

Den Haag, 15 december 2022